Neuvotteleva virkamies Timo Annala
Erityisasiantuntija Antti Sinkman

25.5.2021

Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Vastine koskien verojaostolle hallituksen esitykseen 63/2021 vp annettuja lausuntoja

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa verojaostoon saapuneiden lausuntojen johdosta. Saapuneiden lausuntojen johdosta lausumme seuraavaa.

Kulttuuritoiminnan käsitteen laajentaminen messukäynteihin

Muutamissa lausunnoissa on esitetty, että messuille osallistuminen tulisi lisätä säännöksessä tarkoitetun kulttuuritoiminnan piiriin.

Tällä hetkellä messuille osallistumista ei pidetä säännöksessä tarkoitettuna kulttuuritoimintana. Tämä perustuu hallituksen esityksen HE 112/2008 vp perusteluihin, joissa todetaan, että verovapauden piiriin eivät kuuluisi messukäynnit, sillä niiden järjestäminen tapahtuu pääasiallisesti kaupallisessa tarkoituksessa. Taustalla rajauksessa on se, että kyseisen hallituksen esityksen mukaan verovapauden alaa arvioitaessa olisi otettava huomioon tilaisuuden luonne ja päätarkoitus. Lähtökohtaisesti messut ovat luonteeltaan myyntiä ja markkinointia edistäviä tapahtumia, joihin toki liittyy muutakin ohjelmaa. Myöskään esimerkiksi diskojen ja yökerhojen sisäänpääsymaksut eivät ole säännöksen piirissä, vaikka tilaisuudessa esiintyisikin muusikko tai orkesteri, koska musiikin kuunteleminen ei ole näiden tilaisuuksien pääasiallinen tarkoitus.

Messujen yleisestä luonteesta huolimatta on totta, että tiettyjen liikunta- ja kulttuurialan messujen ohjelma tarjoaa mahdollisuuksia myös vastaavaan liikunta- tai kulttuuritoimintaan kuin messujen ulkopuolellakin järjestettävät tapahtumat. Esimerkiksi kirjamessujen voidaan nähdä perustuvan pitkälti kulttuurisisältöön, mutta niiden sisäänpääsyä ei tällä hetkellä voi maksaa kulttuuriedulla. Jos säännöksen soveltamisalaa haluttaisiin laajentaa messukäynteihin, tulisi laajennus kyetä rajoittamaan vain liikunta- ja kulttuurialan messuihin. Tämä olisi haastavaa ja voisi johtaa tulkinnanvaraisiin tilanteisiin,

koska messuja on hyvin erilaisia ja niiden sisällöt vaihtelevat. On myös mahdollista, että samalla lipulla pääsee osallistumaan useammille eri alojen messuille.

Jos soveltamisalaa laajennettaisiin messukäynteihin, ei sillä arvioida olevan välittömiä vaikutuksia verotuloihin. Yleisesti ottaen käyttökohteiden laajentaminen lisäisi työntekijöiden vaihtoehtoja käyttää seteleitä eri liikunta- ja kulttuuritoimintaan, joten laajentamisella voisi olla vaikutusta siihen, minkä verran seteleitä käytettäisiin jatkossa esimerkiksi muihin kulttuuritapahtumiin tai -tilaisuuksiin.

Säännöksen soveltuminen tallenteina esitettäviin näytöksiin.

Eräässä lausunnossa on tuotu esiin epäselvyyksiä sen suhteen, koskeeko ehdotettu sääntely myös tallenteina esitettäviä näytöksiä.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotettu sääntely koskisi myös tallenteina esitettäviä tapahtumia ja tilaisuuksia. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan reaaliajassa järjestettävällä tapahtumalla tai tilaisuudella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä tiettyyn ajankohtaan sidottua kulttuuritapahtumaa tai tilaisuutta. Lähtökohtaisesti kyse olisi tilaisuuksista, jossa todellinen esitys on käynnissä tapahtumapaikalla samaan aikaan kuin se esitetään yleisölle reaaliaikaisesti verkossa. Reaaliajassa tapahtuvana tilaisuutena tai tapahtumana pidettäisiin kuitenkin myös sellaisia tiettyyn ajankohtaan sidottuja tilaisuuksia tai tapahtumia, joissa esitetään esimerkiksi tiettyjä elokuvia, tallenteina esitettäviä teatteriesityksiä, konsertteja tai muita vastaavia kulttuurialan esityksiä tiettynä rajoitettuna ajankohtana. Kulttuurietua voisi siten käyttää niin sanottujen livestriimattavien tapahtumien ohella myös tallennettujen esitysten katselemiseen, jos kyse olisi tiettyyn ajankohtaan sidotusta järjestetystä tapahtumasta tai tilaisuudesta. Tämän tyyppisiä tapahtumia ovat esimerkiksi elokuvafestivaalit, joissa esitetään tiettyjä elokuvia tiettynä ajankohtana, ja tietyn ajan avoinna olevat taidenäyttelyt. Myös esimerkiksi yksittäisen elokuvan taikka tallennetun konsertin tai -teatteriesityksen esittäminen tiettynä päivänä ja tiettyyn kellonaikaan olisi reaaliajassa järjestettävä kulttuuritapahtuma, johon myytävään lippuun voisi käyttää kulttuurietua.

On myös mahdollista, että esimerkiksi tallennettuun teatteriesitykseen myydään lippuja esimerkiksi viiden tai seitsemän päivän aikaikkunan ajan. Eli esityksen ensiesitys olisi esimerkiksi 1.6.2021 klo 19 ja stream-lippu olisi ostettavissa esimerkiksi 6.6.2021 asti. Tällöin kyseisen aikaikkunan voitaisiin katsoa muodostavan tapahtuman ja kulttuurietua olisi mahdollista käyttää kyseisen aikaikkunan aikana hankittuihin lippuihin. Jos taas kyse ei olisi määritellystä

aikaikkunasta, vaan ensiesitys olisi esimerkiksi 1.6.2021 ja tämän jälkeen tallenne olisi yleisesti tarjolla toistaiseksi, tapahtumaksi katsottaisiin ensiesitys.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan myös, että jos esimerkiksi reaaliaikaisesti verkossa lähetettävään konserttiin hankittu lippu tai tiettynä ajankohtana tallenteena esitettyyn näytökseen hankittu lippu oikeuttaa katsomaan saman tapahtuman myös tallenteena jälkikäteen rajoitetun ajan, ei tämä estäisi kulttuuriedun käyttämistä kyseiseen tapahtumaan. Tapahtumaan hankittuun lippuun voisi siten sisältyä jälkikäteinen katseluoikeus kyseiseen tapahtumaan. Jälkikäteinen katseluoikeus on tyypillisesti esimerkiksi 7 päivää.

Sen sijaan pelkän tallenteen hankkiminen tilaisuuden tai tapahtuman päättymisen jälkeen ei olisi mahdollista kulttuuriedulla. Pelkän tallenteen hankkiminen jälkikäteen ei ole tapahtumaan tai tilaisuuteen osallistumista. Tuloverolain 69 §:n 5 momentissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan käyntiä säännöksessä mainituissa tilaisuuksissa, tapahtumissa tai paikoissa. Nyt ehdotettavalla muutoksella on tarkoitus mahdollistaa reaaliaikainen osallistuminen kyseiseen toimintaan myös etäyhteyden avulla eikä tarkoitus ole muulla tavalla laajentaa säännöksessä olevaa liikunta- ja kulttuuritoiminnan määritelmää.

Edellä mainituista syistä soveltamisalaa ei ole tarkoitus laajentaa myöskään esimerkiksi suoratoistopalveluiden maksuihin, maksukanavien hankintaan tai elokuvien vuokraamiseen.

Kuntaliitokset Ahvenanmaalla

Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunnon mukaan tuloverolain 123 §:än olisi tehtävä lisäys, joka mahdollistaa tappioiden siirtymisen Ahvenanmaan kuntien välisissä kuntaliitoksissa.

Ahvenanmaalla on oma kommunstrukturlag för Åland –maakuntalaki, jonka 3 §:ssä on kuntarakennelain 3 §:ää vastaavat säännökset kuntajaon muuttamisesta Ahvenanmaalla. Asia on jäänyt hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä huomaamatta. Tarkoitus ei ole ollut, että Ahvenanmaalla toteutettujen kuntaliitosten yhteydessä tappiot eivät siirtyisi kunnalta toiselle.

Koska ehdotettu tuloverolain 123 §:n uusi 3 momentti on jo varsin pitkä ja sisältää useita viittauksia, tulisi kyseisestä lainkohdasta erittäin pitkä ja vaikeaselkoinen, jos viittaukset Ahvenanmaan maakuntalakiin sisällytettäisiin siihen. Tästä johtuen parempi ratkaisu olisi säätää uusi erillinen 4 momentti, jossa säädettäisiin erikseen Ahvenanmaalla toteutetuista kuntaliitoksista vastaavalla tavalla kuin 3 momentissa on säädetty Manner-Suomen kuntaliitoksista.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunnossa ei mainita kuntayhtymien yhdistymis- ja jakautumistilanteita, eikä kuntalakia vastaavassa kommunallag för

landskapet Åland –maakuntalaissa ole vastaavia kuntayhtymien yhdistymistä ja jakautumista koskevia säännöksiä kuin mitä kuntalakiin on vastikään säädetty. Tästä johtuen kuntayhtymien tappioiden siirtymistä Ahvenanmaalla koskevia säännöksiä ei tässä vaiheessa ole tarpeen säätää.

Tuloverolain 123 §:n 4 momentissa tulisi näin ollen säätää seuraavasti:

Ahvenanmaalaisten kuntien yhdistyttyä kommunstrukturlag för Åland -maakuntalain (Ålands författningssamling 2019:29) 3 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla tai kunnan osan siirryttyä toiseen kuntaan mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitetulla tavalla vastaanottavalla kunnalla on oikeus vähentää siirtyvän kunnan tappio tämän pykälän 2 momentissa säädetyn estämättä. Ahvenanmaalaisen kunnan yhdistyessä kommunstrukturlag för Åland -maakuntalain 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla tai siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitetulla tavalla noudatetaan soveltuvin osin, mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään.